

Pruszyński, Zbigniew

"Dzieci Soboru zadają pytania", red.
Zbigniew Nosowski, Warszawa 1996 :
[recenzja]

Studia Teologiczne 15, 356-358

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Cóż więcej można powiedzieć o książce? Jakakolwiek prób oceny warsztatu naukowego Autora byłaby zwykłym nietaktem - jak zwykle warsztat ten odznacza się bowiem solidnością i maestrią tym większą, im zwięźlejsza musi być analiza.

Pozwolę sobie jedynie zwrócić uwagę na mistrzowski sposób zestawienia ze sobą biblijnych tekstów, które wspaniale oświetlają się nawzajem, uzupełniają i wyjaśniają. Wyprowadzone stąd wnioski zdają się sięgać samego sedna Tajemnicy Mesjasza, przez co mają nie tylko wartość naukowej tezy, ale również praktycznej, rejestrowanej przez duszę wiedzy, będącej niczym innym jak biblijną mądrością. W taki właśnie sposób odebrałem np. egzegezę logionu Jezusowego o przestrzeganiu starotestamentalnego Prawa (Mt 5,17), a także wszystkie inne analizy biblijnych tekstów.

Myszę, że jest to szczególnie wielka zaleta książki Ks. prof. J. Łacha, zwłaszcza w czasach, gdy - jak sam stwierdził we Wprowadzeniu - „*pojawia się na półkach księgarskich wiele książek, w których podejmuje się także tematykę teologiczną*”, które jednak rzadko potrafią połączyć solidną bazę naukową z żywą wiarą. W omawianej pracy te dwa aspekty zaznaczają się niezwykle wyraźnie i decydują o jej niepowtarzalnej wartości: w moim odczuciu, książka ta jest zjawiskiem niezwykle właśnie przez to, że zachowując w całej pełni swoją wartość naukową, prezentując cały trudny warsztat nauk biblijnych, zawiera też w sobie niejako tchnienie Ducha - „coś”, co przemawia bezpośrednio do duszy czytelnika szukającego Chrystusa i starającego się zgłębić Jego Tajemnicę; „coś”, co tę tajemnicę przybliży i rozświetla.

Dzięki temu książka jest nie tylko poważnym przyczynkiem do badań bibliistycznych, nie tylko kompendium wiedzy o Mesjaszu przydatnym - jak głosi dedykacja - studentom, lecz jest również dostępna dla laika w dziedzinie egzegezy biblijnej, pod warunkiem, że pragnie on zobaczyć Oblicze Tego, który przychodzi w imię Pańskie.

Ks. Jan L. Grajewski

Dzieci Soboru zadają pytania pod red. Zbigniewa Nosowskiego, Biblioteka „Więzi”, Warszawa 1996, ss. 431.

W pracach Soboru Watykańskiego II brało udział wiele osób, decydujący jednak głos należał do Ojców Soborowych. Oprócz nich byli także audytorzy świeccy i eksperci. Kto mógł taką funkcję pełnić? Jak była rola ekspertów? Na jakie dokumenty soborowe abp Karol Wojtyła miał największy wpływ? Jak Kościół w Polsce zareagował na Sobór? Co jest istotnym novum soborowej Konstytucji o Liturgii? Czy w Polsce Kościół uczy - jak zaleca *Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli «Inter mirifica»* - właściwego korzystania ze środków społecznego przekazu? Czy dzieje się to „*we wszystkich szkołach katolickich, seminariach, (...) kołach apostołstwa świeckiego*” (pkt. 16)? Czy Kościół Chrystusowy to nie to samo, co Kościół katolicki? Dlaczego II Sobór Watykański podjął temat maryjny? Co jest szczególnie nowego w soborowym „*Dekrecie o Kościołach Wschodnich*”? Czy „new age” jest nową religią? Jaki cel ma odkrywanie autentycznych słów Jezusa?

Są to tylko niektóre pytania nurtujące pokolenie trzydziestolatków, czyli rówieśników Vaticanum II, zawarte w książce pt.: *Dzieci Soboru zadają pytania* pod

red. Zbigniewa Nosowskiego. Została ona wydana w Warszawie w 1996 r. w tomie 89 Biblioteki „Więzi”. Autorzy książki przygotowując ją, czytali kolejno wszystkie dokumenty soborowe, wspólnie o nich dyskutowali, wspólnie redagowali pytania, wreszcie przeprowadzili rozmowy z wybranymi ekspertami - nauczycielami Soboru w Polsce. A tymi rozmówcami byli między innymi: bp Jan Chrapek, Stanisława Grabska, ks. Waław Hryniewicz, o. Jan Andrzej Kłoczowski, o. Stanisław Celestyn Napiórkowski, o. Jacek Salij, Stefan Świeżawski, ks. Józef Tischner, bp Józef Życiński. Autorem przedmowy jest bp Tadeusz Pieronek. Każdy wywiad jest okazją do przypomnienia nauczania Soboru, opisu przemian w Kościele i w świecie w ciągu ostatnich 30 lat, oceny realizacji Soboru w Kościele powszechnym i w Polsce. Książka, jak już wspomniałem, jest zbiorem 20 wywiadów inspirowanych poszczególnymi dokumentami soborowymi. Redaktor wzorec książki oparł na kolejności dokumentów. Można tutaj zauważyć, iż dokumentów jest 16, a rozmów 20, a to za sprawą tego, iż niektóre z nich jeśli tak można powiedzieć, zostały podzielone np.: *Konstytucja dogmatyczna o Kościele*, *Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich*, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*.

W pytaniach, które stawiają autorzy, choć czasami odbiegają od tematu konkretnej konstytucji czy deklaracji, można się dopatrzeć bardzo pozytywnej cechy. Czasami trzeba bowiem spojrzeć na dany dokument z innej strony, a także można się czegoś więcej dowiedzieć o nim od osoby, która w tej sprawie jest „ekspertem”. Wróć jeszcze do osób stawiających pytania. Są to głównie absolwenci KUL-u i ATK, a to może nam dać pewność, iż osoby te starały się poprzez nawet krótkie pytania uzyskać odpowiedzi, które nie tylko zainteresują znawców tego tematu, ale i tych, którzy nie mają takiej możliwości pogłębienia treści II Soboru Watykańskiego. Sami autorzy o celu tej książki mówią tak: „*Jeśli rzeczywiście Kościół w Polsce nie jest Kościołem na miarę ideału Vaticanum II - to jest tak również za sprawą naszych myśli, słów, czynków i zaniedbań. Niniejszą książką pragniemy nadrobić przynajmniej jedno z tych zaniedbań: chcielibyśmy sprawić, żeby w Polsce więcej i głębiej się o tym Soborze myślało i mówiło. Trzydziesta rocznica jego zakończenia może zaowocować nową refleksją i pracą nad urzeczywistnianiem jego nauczania. Temu celowi usiłuje służyć ten zbiór rozmów*”.

A skoro poruszyłem temat urzeczywistniania nauczania Soboru, niektóre pytania dotyczyły sytuacji obecnej Kościoła i aktualności dokumentów soborowych, a w niektórych odpowiedziach dało się wyczuć ubolewanie, iż dopiero cząstka wskazówek została zrealizowana. Jeden z rozmówców tak określa tę sytuację: „*Głęboka recepcja Dekretu jest wciąż zadaniem nie dokończonym i pozostanie nie dokończoną symfonią jeszcze przed długie lata*”. Taka odpowiedź może nas wprowadzić w nastrój melancholijny, dlatego że tyle lat będzie trwało uwspółcześnianie tych dokumentów, a z drugiej strony jest znakiem nadziei, ponieważ mamy „*źródło z którego możemy czerpać wodę pełniejszego poznania*” liturgii, Słowa Bożego itp.

Książka *Dzieci Soboru zadają pytania* wg mnie jest bardzo ciekawa ze względu na swą formę. Pytania, które zostały zadane czasami były moimi pytaniami nasuwającymi mi się podczas studiowania niektórych dokumentów soborowych, a niektóre sprawiły, iż odkrywałem coś nowego w tych dokumentach. Kolejną bardzo ciekawą rzeczą jest fakt, iż tak w pytaniach jak i w odpowiedziach uwzględnione są dokumenty papieży, począwszy od Pawła VI a zakończywszy na Janie Pawle II, które nawiązują do omawianych zagadnień.

Kończąc stwierdzam, iż jest to bardzo wartościowa i ciekawa pozycja, gdyż przybliży tematy, którymi żył Sobór trzydzieści lat temu. Na 431 stronach uchwycone zostały rozmowy z ludźmi, którzy to wydarzenie tworzyli lub włożyli sporo wysiłku w jego zrozumienie i realizację w Polsce. Atrakcyjność książki nadaje przedmowa bpa Tadeusza Pieronka i bardzo ciekawa rozmowa ze Stefanem Świeżawskim, świeckim audytorem Soboru. Osobistą relację do rozmowy może nadać fakt, iż każdemu tekstowi towarzyszy zdjęcie i biografia rozmówcy, a całość zamyka kalendarium soborowe oraz fotografie i życiorysy osób stawiających pytania. Z informacji podanej na okładce książki dowiadujemy się, że jest to jedyna pozycja wydana w Polsce dla uczczenia trzydziestej rocznicy zakończenia Soboru Watykańskiego II.

Szkoda, że nie do końca spełnione postanowienia Soboru tak rzadko są tematem książek możliwych do „strawienia” dla szerszego kręgu czytelników. Warunek ten spełnia ta pozycja.

Zbigniew Pruszyński

Raniero Cantalamessa, *Maryja - zwierciadłem dla Kościoła*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 1994, ss. 241.

W roku 1994 ukazała się w Warszawie wydana przez Wydawnictwo Księży Marianów książka Ojca Raniero Cantalamessa OFM Cap pod tytułem *Maryja - zwierciadłem dla Kościoła*. Przekładu z języka włoskiego dokonał ks. Janusz Królikowski, a słowem wstępnym opatrzył Andrzej Kiejza OFM Cap. Książka jest 5 częścią serii mariologicznej pt. „Theotokos”.

Autor urodził się w Colli di Tronto w 1934 roku. Święcenia kapłańskie przyjął w roku 1958. Posiada doktoraty z teologii i filologii klasycznej. Jako profesor zwyczajny był wykładowcą historii starożytności chrześcijańskiej na Katolickim Uniwersytecie Najświętszego Serca w Mediolanie. W roku 1980 porzucił pracę dydaktyczną i naukową, poświęcając się całkowicie przepowiadaniu słowa Bożego. Jest kaznodzieją apostołskim i członkiem Katolickiej Delegacji do spraw dialogu z Kościołami charyzmatycznymi (pentekostalnymi). Należy do Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej i jest jedną z jej czołowych postaci. Do tego bogactwa aktywności i kompetencji dodaje prawdziwie franciszkańską prostotę i autentyczność przekazu, co czyni go nie tylko głosicielem, ale także świadkiem Ewangelii.

Z wielu pozycji książkowych autora ta książka jest najlepszą i najbardziej cenioną w jego dotychczasowym dorobku pisarskim.

Książka składa się z 3 części:

część 1 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Wcielenia*,

część 2 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Paschalnym*,

część 3 - *Maryja zwierciadłem dla Kościoła w Misterium Pięćdziesiąticy*.

Autor kontempluje w Misterium Wcielenia - wiarę Maryi, w Misterium Paschalnym - nadzieję Maryi, w Misterium Pięćdziesiąticy - Jej miłość.

Zamysłem autora było ukazanie osoby Maryi jako zwierciadła dla Kościoła. Maryja jest zwierciadłem dla Kościoła, najpierw dlatego, że odbija i kieruje na Ko-